

Offprint



Studia Biblica Slovaca je recenzovaný vedecký časopis zameraný na skúmanie Svätého písma Starého a Nového zákona predovšetkým zo stránky filologickej, historickej, exegetickej a teologickej.

Ročník VIII (2016), číslo 2

Vydáva Rímskokatolícka cyrilometodská bohoslovecká fakulta Univerzity Komenského v Bratislave, Kapitulská 26, 814 58 Bratislava 1, IČO 0039786510.

Vedecké kolégium/Advisory board: Reimund BIERINGER (Leuven, B) – Georg BRAULIK OSB (Wien, A) – Peter DUBOVSKÝ SJ (Roma, I) – Pavol FARKAŠ (Nitra, SK) – Massimo GRILLI (Roma, I) – Leslie HOPPE OFM (Chicago, USA)

Šéfredaktor: Blažej ŠTRBA (Badín, SK)
Zástupca šéfredaktora: Jozef JANČOVIČ (Bratislava, SK)
Redaktor pre recenzie: František TRSTENSKÝ (Spišské Podhradie, SK)
Výkonný redaktor: Martina KORYTIAOVÁ (Roma, I)

Redakčná rada /Editorial board: Jaroslav BROŽ (Praha, CZ) – Juraj FENÍK (Košice, SK) – Júlia Daniela ISKROVÁ OP (Ružomberok, SK) – Róbert JÁGER (Košice, SK) – Peter JUHÁS (Münster, D) – Branislav KLEUSKA (Ružomberok, SK) – Róbert LAPKO (Košice, SK) – Libor MAREK (Detroit, USA) – Jaroslav RINDOŠ (Bratislava, SK) – Milan SOVA (Bratislava, SK) – Jozef TIŇO (Bratislava, SK) – Gabriela Ivana VLKOVÁ OP (Olomouc, CZ)

Za lektorovanie všetkých článkov zodpovedá redakčná rada.

Jazyková úprava: Dušan Rončák

Obálka: Martin Mičko

Na príprave publikácie sa podieľali Petr Chalupa, Jozef Hřebík, Gregor Geiger OFM, Štefan Macko, Zuzana Očkajáková a Lucilla Mária Tongel'ová SDR.

Príspevky v slovenčine, češtine a v angličtine (od zahraničných autorov), alebo knihy na recenziu prosíme poslať na adresu redakcie *Studia Biblica Slovaca*, Banská 28, 976 32 Badín (Slovakia), redakcia@biblica.sk.

Príspevky sa požadujú v elektronickej podobe, podľa možnosti v textovom editore Microsoft Word. Ak sú používané iné fonty písma pre hebrejčinu a gréčtinu ako v programe BibleWorks, tak upresniť aké, prípadne preposlať používaný font spolu s príspevkom. Príspevok typu štúdia, poznámka alebo reflexia musí byť doplnený abstraktom a jeho anglickou verziou, anglickým názvom príspevku, max. piatimi kľúčovými slovami v slovenčine/češtine a angličtine, zoznamom bibliografie a kontaktom na autora príspevku. Nevyžiadané rukopisy sa nevracajú. Redakcia si vyhradzuje právo upraviť titulok a vykonať potrebnú jazykovú a štylistickú úpravu prijatých príspevkov. Upresňujúce podmienky pre prispievateľov sú dostupné www.biblica.sk.

Články časopisu sú abstrahované v troch svetových periodikách: *Old Testament Abstracts* ISSN 0364-8591, *New Testament Abstracts* ISSN 0028-6877 a *Elenchus of Biblica*.

S povolením Arcibiskupského úradu v Bratislave zo dňa 3. júna 2014

Prot. N. 2229/2014

Studia Biblica Slovaca

Printed in Slovakia, 12/2016.

Vychádza dvakrát do roka.

Cena: 6 €

ISSN 1338-0141

EV 3744/09

„Ktože vystúpi za nás do neba? (Dt 30,12-14 v Rim 10,6-8)“. Nasledovala polhodinová diskusia o chápaní normatívnej literatúry a budovaní identity, po ktorej sa dekan PBI Peter Dubovský poďakoval Dominikovi Marklovi za skvelú organizáciu konferencie.

Príspevky, ktoré odzneli na konferencii, budú dostupné v pripravovanom zborníku.

*Adriana Alexyová
doktorandka na RKCMBF UK
Kapitulská 26
814 58 Bratislava*

22. kongres Medzinárodnej organizácie pre štúdium Starého zákona (IOSOT)

Medzinárodná organizácia pre štúdium Starého zákona (The International Organization for the Study of the Old Testament = IOSOT), založená v roku 1950, zorganizovala svoj 22. kongres iba po druhýkrát mimo Európy (v roku 1986 sa kongres konal v Jeruzaleme) a po prvýkrát na africkom kontinente. Jej hosťiteľom sa v dňoch 4. – 9. septembra 2016 stala juhoafrická University of Stellenbosch, ktorá patrí medzi najstaršie univerzity v Južnej Afrike a viaceré renomované rebríčky ju hodnotia ako tretiu najúspešnejšiu univerzitu na africkom kontinente.

Mesto Stellenbosch s asi 150-tisíc obyvateľmi sa nachádza približne 50 km od Kapského Mesta. Rozkladá sa v srdci známeho vinárskeho kraja a jeho pozadie tvorí nádherná scenéria okolitých kopcov.

Súbežne s kongresom IOSOT prebiehali aj kongresy ďalších príbuzných organizácií: The International Organization for Septuagint and Cognate Studies (IOSCS), The International Organization for Targumic Studies (IOTS) a The International Syriac Language Project (ISLP). A keďže miestom konania bola Juhoafrická republika, ako spoluorganizátori uskutočnili svoj kongres aj ďalšie dve biblické organizácie: The Old Testament Society of South Africa (OTSSA) a The Southern African Society of Near Eastern Studies (SASNES).

Na čele organizačného tímu bol prof. Johann Cook, ktorý posledné tri roky viedol IOSOT a ktorý podľa tradície aj predniesol úvodnú prednášku kongresu s názvom „Interpreting the Septuagint“. Hoci za organizáciou tohto podujatia stál veľký tím juhoafrických biblistov a mnohých dobrovoľníkov spomedzi študentov, osobitná vďaka bola vyjadrená prof. Louisovi Jonkerovi z University of

Stellenbosch, ktorý sa najviac zaslúžil o to, aby sa kongres konal práve na tejto univerzite a ktorý potom aj prispel najväčšou mierou k jeho zorganizovaniu.

Na kongres sa zaregistrovalo približne 350 účastníkov zo všetkých kútov sveta, no prirodzene prevažovali odborníci zo samotnej Juhoafrickej republiky a potom z Európy. Vzhľadom na miesto konania prišlo pomerne málo odborníkov zo Severnej Ameriky, čo je na kongrese tohto druhu málo obvyklé.

Kostru celého kongresu tvorilo pätnásť hlavných prednášok: Ch. Nihan (University of Lausanne): „Les Vêtements d'Aaron et la Figure du Grand Prêtre dans les Traditions Sacerdotales du Pentateuque“; D. Rom-Shiloni (University of Tel Aviv): „The Forest and the Trees: The Place of Pentateuchal Materials in Prophecy of the Late Seventh/Early Sixth Centuries BCE“; J. Lapsley (Princeton Theological Seminary): „Ethics and Creational Dignity in the Old Testament“; D. Edelman (University of Oslo): „Adjusting Social Memory in the Hebrew Bible: The *Teraphim*“; H. Niehr (University of Tübingen): „Die *repha'im* als Konstitutives Element der Westsemitischen Königsideologie“; W. Boshoff (University of South Africa): „Caton-Thompson, Kenyon and Gardner: Where Near Eastern and South African Archeology Intersected“; I. Cornelius (University of Stellenbosch): „The Body of God and the Laughter of Sarah: Studying the Old Testament as an *Ancient* Book with Iconography“; H. Ausloos (Université catholique de Louvain): „Sept Défis à une Théologie de la Septante“; M. Segal (Hebrew University of Jerusalem): „The Textual History of Daniel 4-6 in the Light of Aramaic and Greek Evidence“; M. Masenya (University of South Africa): „Can the Cushite change his skin...? (Jeremiah 13:23): Beating the Drums of African Biblical Hermeneutics“; M. Garcia Bachmann (Instituto Superior Evangelico de Estudios Teologicos, Buenos Aires): „Love is as strong as death (Song of Songs 8:6): Reading the Old Testament in a Context of Gender Violence“; M. Witte (Humboldt University Berlin): „Das Buch Hiob als Jüdisches, Christliches und Paganes Werk – Überlegungen zur Hermeneutik Heiliger Schriften“; M. Rösel (University of Rostock): „Gott in Anderem Licht: Das Gottesbild der Apokalyptische Literatur in 3. und 2. Jahrhundert“; W. van Peursen (Vrije Universiteit Amsterdam): „Patterns in the Psalms: A New Direction in Computational Analysis of Biblical Poetry“; E. Tigchelaar (Katholieke Universiteit Leuven): „Changing Truths! *חמא* and *שק* as Core Theological Concepts in the Second Temple Period“.

Okrem týchto hlavných prednášok sa konalo deväť seminárov, ktorých predmetom boli rôzne starozákonné témy, ako napr. exegéza Lv 19, vizuálne vnímanie Boha, problematika biblických prekladov, atď. Danú tému predstavili vždy traja odborníci, po nich nasledovala reakcia vopred určeného špecialistu v danom odbore a tiež otvorená diskusia.

Odzneli tiež početné kratšie príspevky, v ktorých jednotliví odborníci prezentovali svoj výskum. Práve v tejto sekcii zaznel aj príspevok prof. Petra Dubovského „Jeroboam II: A Savior or an Evil King?“, v ktorom sa zameril na postavu izraelského kráľa Jeroboama II. vo svetle textu 2 Kr 13–14, ktorý vykazuje viaceré textové a redakčné problémy. Vzhľadom na identifikované viaceré redakčné vrstvy sa pôvodne pozitívny pohľad na tohto kráľa neskoršími redakčnými zásahmi zmenil na negatívny.

Istou novinkou na tomto kongrese boli príspevky vo viacerých tematicky zameraných sekciách: Project Pentateuch Papers, Project Prophets Papers, Project Psalms Papers, Qumran Research Group Papers a Samaritan Studies Research Group Papers. V tejto poslednej zmienenej sekcii zazneli viaceré zaujímavé príspevky, ktoré poukazovali na skutočnosť, že nový archeologický výskum a literárna analýza naznačujú, že Biblia v jednotlivých fázach svojho vzniku nemôže byť iba dielom judských pisárov, ale že viaceré texty poukazujú skôr na svoj severoizraelský pôvod, a to aj v období po páde Samárie. Osobitne sa to týka aj samotného Pentateuchu, ktorého samaritánska podoba nie je príliš odlišná od masoretského textu. Pentateuch by bol však sotva neskoršími Samaritánmi prijatý, ak by posledné fázy jeho redakcie mali byť dielom iba judských pisárov.

Kongres osobitne pomohol spoznať bližšie exegetickú prácu juhoafrických biblistov, ktorí v pomerne veľkom počte pôsobia na viacerých významných juhoafrických univerzitách a vzájomne spolupracujú vo vyššie uvedených juhoafrických biblických organizáciách.

Organizátorom patrí veľká vďaka za výbornú organizáciu tohto veľkého podujatia. Nasledujúci 23. kongres IOSOT sa v roku 2019 bude konať na škótskej University of Aberdeen.

*Milan Sova
RKCMBF UK
Kapitulská 26
814 58 Bratislava*

12. medzinárodné jesenné biblické dni na Katolíckej univerzite Jána Pavla II. v Ľubline

Biblická antropológia je témou, ktorou sa aktuálne zaoberá Pápežská biblická komisia. Aj na základe tohto faktu sa stala antropológia vo Svätom písme centrálnou témou Medzinárodnej vedeckej konferencie „*Czym jest człowiek, że o nim pamiętasz?*“ (Ps 8,5): *Antropologia w Piśmie Świętym* („Čože je človek, že

Contents

Treaties

<i>Ian YOUNG</i> Manuscripts and Authors of the Psalms	123- 136
<i>Alan Ján DELY</i> Typological Significance of Number Forty in Lucan Writings	137-159
<i>Helena PANCZOVÁ</i> Verbal Aspect in Biblical Greek: A Concise Description of the Grammatical Category with Its Equivalents in Slovak and English	160-183

Notes

<i>Blažej ŠTRBA</i> The Jordan Stopped Flowing in Josh 3:17	184-193
--	---------

Abstracts and reviews 194-xxx

Communications and references xxx-xxx

Obsah

Štúdie

Ian YOUNG

Manuscripts and Authors of the Psalms 123-136

Alan Ján DELY

Typologický význam čísla štyridsať v Lukášových spisoch 137-159

Helena PANCZOVÁ

Slovesný vid v biblickej gréčtine: stručný opis gramatickej
kategórie a jej ekvivalenty v slovenčine a angličtine 160-183

Poznámky

Blažej ŠTRBA

Pozastavený Jordán v Joz 3,7 184-193

Abstrakty a recenzie 194-xxx

Správy a oznamy xxx-xxx